

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN

Fotomateriaal Market Garden

Werkgroep Beeldbank Overasselt heeft maar liefst 97 foto's van Market Garden op de beeldbank van het Erfgoedplatform geplaatst met bijbehorende toelichting. Kijk op www.erfgoedheumen.nl en de button 'Beeldbank' en vul de zoektermen 'Market Garden' of 'Tweede Wereldoorlog' in.

Tanks met militairen en inwoners in Overasselt, Schoonenburgseweg, september 1944

Foto: fam. G. Duighuisen

Deze werkgroep is niet alleen op zoek naar meer foto's uit de Tweede Wereldoorlog, maar ook naar ander fotomateriaal van/over Overasselt, zoals het Pakhuus, de concours hippiques, familiefoto's en Hend de Kleijn. Stuur deze naar woordenbeelderfgoedheumen@gmail.com. Ook kunt u originele foto's bij ons afgeven: die worden dan gescand waarna u ze z.s.m. retour ontvangt.

Werkgroep Beeldbank Overasselt:

Jack van Casteren, Liesbeth Arts, Annemieke van Lin en Theo Dinnissen

Nederasselt in het nieuws

Toponiemen

De wandelaars in het uiterwaardengebied van Nederasselt hebben kunnen zien dat de historische aantrekkingskracht van het gebied de afgelopen maanden flink is toegenomen. Door de gemeente zijn nieuwe straatnaambordjes geplaatst met een historische toelichting en het infobord Coehoorn is met een fraaie zitbank teruggebracht bij het kroonwerk. De QRcodeplaatjes met een nadere toelichting op de wandeling *De linie van Prins Maurits* hebben overal een plekje gekregen (zie vorige Nieuwsbrief 13).

Onlangs zijn ook nog bij een aantal percelen, waarvan de naam (toponiem) herinnert aan de voormalige militaire inrichting, toelichtende gele bordjes geplaatst. Over de benaming valt het volgende te zeggen: zie onderschriften.

'1^e 2^e 3^e Fort' sluit aan bij de ligging van het voormalige kroonwerk.

'Den Breskamp' is mogelijk de plek van waar uit kanonnen een bres in de stadswal/hoornwerk moesten schieten.

'Cost Verloren' verwijst naar de snelle vlucht van de Spanjaarden van deze vooruitgeschoven post in 1602: de slag (de Cost) was verloren.

'Doktershoekje' verwijst vermoedelijk naar de (tijdelijke) aanwezigheid van een veldlazaret.

'Den Tap' is mogelijk de plek geweest van een drinklokaal in het veld. Het perceel is echter ook eigendom geweest van de familie (Van Haren) die ook het veerhuis uitbaatte en de verklaring van de naamgeving ook heel goed daarin gelegen kan zijn.

Er is ook een bord geplaatst bij de plek van het voormalige Veerhuis, dat moest verdwijnen bij de aanleg van de nieuwe sluis in 1972.

Nederasselt Gezond

De stichting Nederasselt Gezond wil meer bewegen en een gezonde leefstijl in de breedste zin voor haar dorpsbewoners en anderen in de omgeving bevorderen. Afgeleid van deze doelstelling is men met het initiatief gekomen om via een wandeling op een sportieve manier kennis te maken met de natuur- en historische waarden van het fraaie uiterwaardengebied.

De *natuurwandeling* vond op 27 maart jl. plaats op en rond het terrein van Kadans. Natuurgids Hildebrand Meesters zorgde voor een inleidende presentatie en ging aansluitend de groep voor langs onder meer de poelen, de beversporen, het ooievaarsnest en het linzenbos.

De *historische wandeling* van 3 april jl. had als thema de linie van Maurits uit 1602. Frank Oerlemans lichtte in zijn presentatie toe hoe deze omsingelingslinie in 1602 er uit moet hebben gezien en wat de functie ervan is geweest bij het beleg van Grave. Tijdens de aansluitende wandeling ging de aandacht uit naar de nu nog zichtbare herinneringen in het landschap (zie foto's op pagina 2).

Start en eindpunt was in beide gevallen het verenigingsgebouw Ons Huis in Nederasselt. De reacties van de deelnemers waren zodanig positief dat het initiatief herhaald gaat worden.

Voor activiteiten van de stichting Nederasselt Gezond, zie www.nederasseltgezond.nl

Herdenking crash WOII

In de nacht van 7 op 8 augustus 1941 stortte een Britse Sterling bommenwerper neer bij de kruising van de Schoonenburgseweg met het Hutsestraatje in Overasselt. Het vliegtuig keerde terug van een bombardementsvlucht boven Essen en bij de crash werd boerderij De Morsheuvel totaal verwoest (zie foto). De zevenkoppige bemanning en het jonge gezin, dat de boerderij bewoonde, werden op slag gedood.

Jacques Arts, voormalige inwoner van Overasselt en nu als vrijwilliger verbonden aan het Vrijheidsmuseum in Groesbeek, heeft een onderzoek ingesteld naar de achtergronden van deze crash. Daarbij is veel informatie beschikbaar gekomen die verwerkt wordt in een presentatie op zondag 7 augustus a.s. In deze presentatie komen ook de overige voor Overasselt belangrijke voorvallen uit WOII aan de orde. Aansluitend is er gelegenheid om - in groepsverband en onder begeleiding van een gids - deel te nemen aan een wandeling van 9 km langs de bijzondere plekken uit WOII.

Locatie: Buurderij De Lage Hof, Kasteelsestraat 5, Overasselt

Datum: zondag 7 augustus 2022

Tijd: 12.30 u: inloop met koffie en thee / 13.00 u: presentatie / 14.00 u: groepswandeling

Aanmelden: vóór 1 augustus 2022 bij Jack van Casteren: jvcas@caiway.nl

Bakenbomen en rivierhout

Het historisch gezicht van de Maas krijgt nieuwe impulsen. Waar de opruimwoede hoogtij vierde en verstening regel was, keert Rijkswaterstaat met grote passen terug op haar schreden. Dood hout in de vorm van afgestorven bomen en grote takken hoort van nature in een rivier. Het vormt onder water een belangrijke schakel in de voedselketen. Aan het hout maken allerlei kleine waterdiertjes zich vast. Denk daarbij aan insectenlarven, kokerjufferlarven, vlokreeftjes en zoetwatermosselen, maar ook wieren en algen, die weer een belangrijke voedselbron voor vissen en vogels vormen. De wortels en takken zijn ook een schuil- en paaiplaats voor jonge vis.

Rijkswaterstaat heeft in de loop van de tijd het meeste rivierhout verwijderd. Daarmee verdwenen ook plant- en diersoorten die op dit hout leven. Door dit dode hout nu opnieuw gecontroleerd terug te brengen onder water, komt dit belangrijke biologische element weer terug in ons riviersysteem. Andere ecologische herstelmaatregelen zijn het realiseren van natuurvriendelijke oevers, geulen en beekmondungen. Op sommige plekken haalt Rijkswaterstaat ook de kribben weg, zoals tussen Oeffelt en Cuijk waar veertien kribben verdwijnen.

In Noord-Brabant, Noord-Limburg en Gelderland staan er op regelmatige afstand van elkaar ‘bakenbomen’ langs de Maas. Deze zijn ongeveer 70 jaar geleden geplant om voor de scheepvaart ook bij mist en hoogwater de grens van het vaarwater te markeren. Na de komst van gps en radar hebben de bomen die nautische functie verloren. Ze worden daarom niet meer actief door Rijkswaterstaat onderhouden. Veel inwoners hechten waarde aan de bakenbomen. Rijkswaterstaat stelt daarom, in samenspraak met de omgeving, de Richtlijn Bakenbomen op.

Door deze koerswijziging is kap van deze bomen alleen aan de orde als dat voor hogere doelen als de hoogwaterveiligheid of ecologisch herstel van de Maas echt nodig is.

De meeste bakenbomen, doorgaans populieren, hebben inmiddels het einde van hun levensduur bereikt en sterven op natuurlijke wijze af. Op verschillende plekken zijn inmiddels bakenbomen spontaan omgevallen als gevolg van storm, ouderdom of bevervraat.

Overigens blijkt uit onderzoek dat bomen met blootliggende wortels als reactie daarop vaak juist extra stevig in de bodem die overblijft aan landzijde vastgroeien. Na het omvallen van een boom laat Rijkswaterstaat voortaan deze bij voorkeur in de oeverzone liggen om bij te dragen aan een gezond ecosysteem. Bestaat het risico dat een boom bij hoogwater gaat drijven, dan krijgt deze een verankering om dit gevaar te voorkomen.

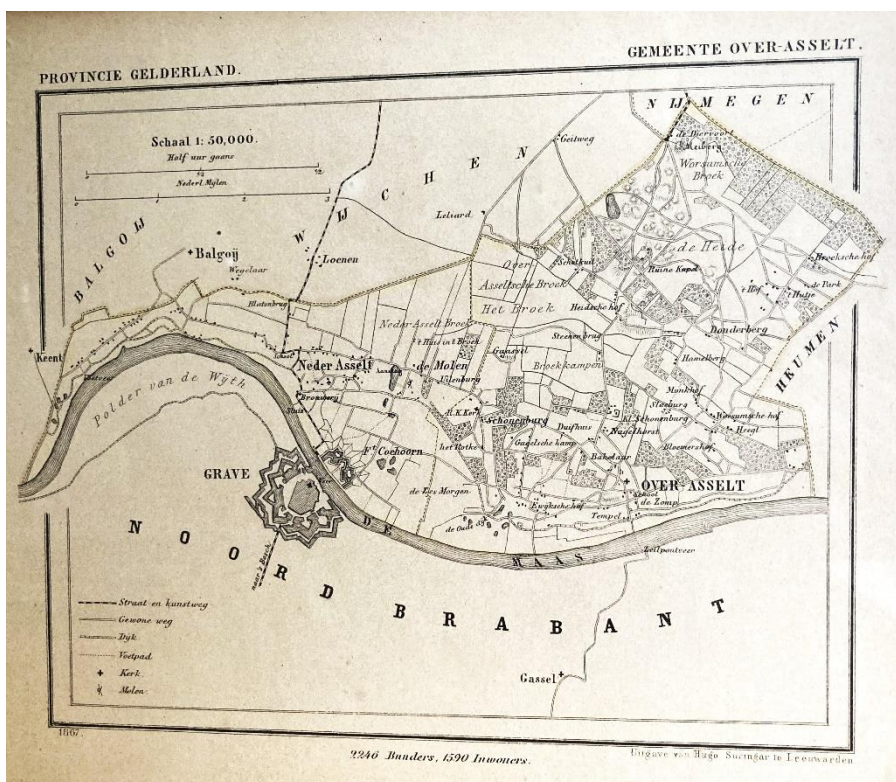
Bij de sluis in Grave (kilometerpaal 175) staan vijf bomen die zodanig door bevers zijn aangevreten dat zij als verloren moeten worden beschouwd. Daar komt dus een mooi portie rivierhout. Zes andere populieren zijn deels opgepeuzeld. Die bomen hebben nog een overlevingskans.

Jan Paul Bevoort

Algemene Ledenvergadering 14 mei 2022

De ALV in het Heumense café Kanaalzicht werd goed bezocht. De vergadering was nuttig en ook een goede kans om andere erfgoedliefhebbers te ontmoeten. En de verminderde coronadreiging zorgde voor een ontspannen sfeer. Er werd met een kleine toespraak aandacht besteed aan het afscheid van mede-oprichter van het Erfgoedplatform en jarenlange voorzitter van de werkgroep Rood, Ben Boersema. Hij blijft gelukkig betrokken als belangstellende. Na de pauze gaf Jacques Leverdingen uitleg over de werking van de Beeldbank en liet zien hoe deze steeds verder gevuld gaat worden via de werkgroepen in de vier kernen. Tenslotte deed Eef van Hout in de vorm van een mini-éénakter het verhaal van de overstrooming van 1925 door de persoon Festen ten tonele te voeren: een heel geslaagde manier om een stuk geschiedenis dichterbij te halen!

Prent

Een maand geleden werd het Erfgoedplatform gebeld door een attente medewerker van een kringloopwinkel in Tilburg die ons tegen een zeer schappelijke prijs een ingelijste prent aanbood. Hierop zijn Overasselt, Nederasselt, Balgoij en Keent heel gedetailleerd getekend.

Deze prent is afkomstig uit: *Gemeente-Atlas van Nederland*, uitgegeven door Hugo Suringar, Leeuwarden, 1871.

Nieuw cahier

Op zondag 11 september a.s. zal, tijdens Open Monumentendag, de presentatie plaatsvinden van cahier nr. 8: ***Geschiedenis van protestants bezit en bestuur in Overasselt. Vier generaties Charisius als protestantse schouten.*** Dit boek behandelt een interessant stuk historie van Overasselt en daarbuiten, namelijk de intrede van de Hervorming, de macht van protestantse jonkers en de vorming van protestants bezit in het dorp.

Het eerste exemplaar van het boek wordt aangeboden aan de heer Joerie Minses, burgemeester van de gemeente Heumen. Deze aanbieding vindt plaats om 14 uur in de 15^e eeuwse NH kerk te Overasselt. Twee van de auteurs, Annette Mengde en Harrie Joosten, zullen een toelichting verzorgen.

Open Monumentendagen 10 en 11 september 2022

In grote lijnen is het programma voor Open Monumentendag in onze dorpen gereed.

Het wordt voor u een gevarieerde dag met openstelling van de musea, molens, kerken, monumenten en boerderijen. Tussen Grave en Nederasselt zal er een veerpont varen en via een informatiestand kunt u alles te weten komen over het Kroonwerk Coehoorn.

Ook in de heemtuin te Malden vinden op die dag rondleidingen plaats, men is momenteel bezig met de samenstelling van de activiteiten.

Op diverse plaatsen kunt u genieten van fototentoonstellingen en lezingen bijwonen. In het kader van ons thema duurzaamheid kunt u uw licht opsteken bij bedrijven die het thema duurzaamheid hoog in hun vaandel hebben staan.

In ons programmaboekje dat tegen die tijd op bepaalde punten gratis afgehaald kan worden, vindt u per dorp alle activiteiten en de aanvangstijden.

Ook wordt de PDF van het programmaboekje op onze website www.erfgoedheumen.nl geplaatst.

We heten u van harte welkom!

Agenda

- 7 augustus 2022** **Herdenking crash WOII**
Locatie: Buurderij De Lage Hof, Kasteelsestraat 5, Overasselt
Tijd: v.a. 12.30 u
- 10 en 11 september 2022** **Open Monumentendagen**
Locatie: Gemeente Heumen
- 11 september 2022** **Presentatie nieuw cahier in de Erfgoedreeks**
Geschiedenis van protestants bezit en bestuur in Overasselt.
Vier generaties Charisius als protestantse schouten
Locatie: NH kerk in Overasselt
Tijd: 14 uur

Weet u ...

- dat onze publicaties te bestellen zijn op onze website <https://erfgoedheumen.nl/bestel.php> en ook te leen zijn bij de Openbare bibliotheken van Malden en Overasselt
- dat ook veel informatie te raadplegen is op:
Verhaal van Gelderland: <https://erfgoed gelderland.nl/project/verhaal-van-gelderland/>
Verhaal tussen Maas en Waal: <https://www.verhaaltussenmaasenwaal.nl/>

Publicaties Erfgoedplatform

- Cahier 1: Het veer van Grave naar Nederasselt (€ 15,00)
Cahier 2: Het verdwenen kasteel Heumen en zijn bewoners (€ 15,00)
Cahier 3: De Canon van de gemeente Heumen (€ 15,00)
Cahier 4: De Heumense molens (€ 17,50)
Cahier 5: Kroonwerk Coehoorn (€ 20,00)
Cahier 6: Kloostergoederen in Overasselt (€ 17,50)
Cahier 7: Reconstructie van een linie (€ 17,50)
- Boek 1: Achter het front (€ 20,00)
- Katern 1: Kunst in de Georgiuskerk van Heumen (€ 8,50)
- Te bestellen via: <http://erfgoedheumen.nl/bestel.php>

Colofon

De nieuwsbrief, uitgegeven door het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, verschijnt minimaal 4x per jaar en is bestemd voor iedereen die zich op een of andere wijze verbonden voelt met het Heumens erfgoed of daarin is geïnteresseerd.

Nieuwsitems kunnen worden gestuurd naar: info@erfgoedheumen.nl

Samenstelling en redactie: Jan Paul Bevoort en Frans Wildenborg.

Het abonnement is gratis. Meld u aan op: info@erfgoedheumen.nl

Een donatie om ons te ondersteunen wordt zeer op prijs gesteld. U kunt een bijdrage overmaken op bankrekening: NL 26 INGB 0007574961 t.n.v. Erfgoedplatform Gemeente Heumen.

Het Erfgoedplatform is een ANBI-instelling zodat uw donatie aftrekbaar is van de belasting.

Omdat sprake is van een zogenoemde culturele instelling geldt voor donaties die in de vorm van een periodieke gift worden gedaan een extra fiscale aftrekmogelijkheid. Voor nadere informatie: neem contact met ons op via: info@erfgoedheumen.nl

Als u geen prijs (meer) stelt op toezending van deze nieuwsbrief, meldt u zich dan af door een e-mail te sturen naar: info@erfgoedheumen.nl